

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Rs 259558 25 Rev
Sarajevo, 22.01.2026. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Emine Hulusija, kao predsjednice vijeća, Adnana Baručije i Zlate Džafić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Nezavisni sindikat djelatnika Hrvatske pošte Mostar, ul. Tvrtka Miloša bb, Mostar, kojeg zastupa punomoćnik Danijel Pervan, advokat iz Čitluka, protiv tuženog Hrvatska pošta d.o.o. Mostar, ul. Tvrtka Miloša bb, Mostar, koga zastupaju punomoćnici Marko Paponja i Ivan Cvjetković, advokati iz Mostara, radi utvrđenja, zabrane i otklanjanja diskriminacije, v.s. 5.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 259558 23 Rsž od 18.09.2024.godine, u sjednici vijeća održanoj 22.01.2026. godine, donio je:

R J E Š E N J E

Revizija se usvaja, drugostepena presuda ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 259558 22 Rs od 05.09.2023. godine odlučeno je:

„Utvrđuje se da je tuženik donošenjem Pravilnika o radu Hrvatske pošte d.o.o. Mostar Dj.br.: 10-1-22-6975/21 od 25.10.2021. godine, čiji prilog i sastavni dio je i Pravilnik o radu, organizacijskoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta Hrvatske pošte d.o.o. Mostar, Dj.br.: 10-1-22-6975-3/21, izvršio diskriminaciju radnika tuženika (koji su dijelom članovi tužitelja) zaposlenih na radnom mjestu Poštar-operator u poštanskom prometu, koji imaju koeficijent za isplatu plaće 1,73, a na osnovu njihovog obrazovanja i povrijedio njihovo pravo na jednako postupanje tako što ih je stavio u nepovoljniji položaj u odnosu na radnike zaposlene na radnom mjestu Operator u poštanskom prometu koji imaju koeficijent za isplatu plaće 1,81, pa se zabranjuje tuženiku dalje ovakvo ili slično postupanje koje za posljedicu ima diskriminaciju radnika tuženika zaposlenih na radnom mjestu Poštar-operator u poštanskom prometu, te se nalaže tuženiku da izmjenom diskriminatornih odredbi općih akata za radno mjesto Poštar-operator u poštanskom prometu poveća koeficijent za isplatu plaća na minimalno 1,81 te poveća sva druga prava, tako što će koeficijent za isplatu plaća i druga prava za radno mjesto Poštar operator u poštanskom prometu izjednačiti s koeficijentom za isplatu plaća i s drugim pravima za radno mjesto Operator u poštanskom prometu, sve u roku od 15 dana. Dužan je tuženik isplatiti tužitelju troškove ovog parničnog postupka u iznosu od 1.080,00 KM sve u roku od 15 dana.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 259558 23 Rsž od 18.09.2024.godine žalba tuženog je uvažena, pobijana prvostepena presuda preinačena na način da je tužitelj u cijelosti odbijen s tužbenim zahtjevom te je obavezan da tuženom naknadi

troškove postupka u iznosu od 1.263,60 KM i troškove sastava žalbe u iznosu od 421,20 KM, u roku od 15 dana.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev u cijelosti usvoji, ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje. Tužitelj je zatražio trošak sastava revizije iznos od 720,00 KM.

U odgovoru na reviziju, tuženi se protivi navodima revizije te predlaže da se ista odbije kao neosnovana uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju iznosa od 526,50 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15, dalje ZPP), ovaj sud je odlučio:

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za zaštitu od diskriminacije (utvrđivanje i otklanjanje diskriminacije) od strane tuženog na način što će koeficijent za isplatu plaća i druga prava za radno mjesto poštar - operater u poštanskom prometu izjednačiti s koeficijentom za isplatu plaća i s drugim pravima za radno mjesto operater u poštanskom prometu.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je tuženi dana 25.10.2021. godine donio Odluku o usvajanju Pravilnika o radu, organizacijskoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta Hrvatske pošte d.o.o. Mostar, Dj.br.: 10-1-22-6975-3/21, da je istoga dana na oglasnoj ploči tuženog objavljen Pravilnik o radu tuženog čiji je sastavni dio Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta tuženog. Isti su stupili na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči tuženog, tj. 02.11.2021. godine. Odredbom člana 88. stav 1. Pravilnika o radu predviđena, su između ostalih, radna mjesta operater u poštanskom prometu sa koeficijentom za obračun plaće od 1,81 i poštar - operater u poštanskom prometu sa koeficijentom za obračun plaće od 1,73. Za radno mjesto operater u poštanskom prometu potrebna je SSS-IV, srednja škola, a za radno mjesto poštar-operater u poštanskom prometu potrebna je KV-III, srednja škola. Svjedok tuženog Tatjana Buhač, u svom iskazu je istakla da su inicijalno radno mjesto poštara - operatera ispunjavali poštari, pa je kreirano ovo radno mjesto, koji određenim danima obavljaju poslove koji se inače obavljaju kao šalterski, ali su najčešće jednostavnije prirode i u manjem obimu, a ostatak radnog vremena obavljaju poslove poštara i da je zato napravljena razlika i u stručnoj spremi. Kada je kreirano radno mjesto poštar operater određeno je da se istog traži KV- III stepen obrazovanja, dok je operater u poštanskom prometu ostao SSS-IV zbog kompleksnosti i većih broja finansijskih usluga koje radi. Poštar operater ima manji obim poslova operatera, premda ni svjedok ne zna koje tačno, dok je svjedok Manda Radovac, konkretno poštar operater, izjavila da obavlja sve poslove operatera.

Na ovakvo utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev osnovan primjenom odredbi člana 2. stav 1., člana 3. stav 1. i člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16 – dalje: ZZD), te člana 8. stav 1., člana 11. stav 1. i člana 77. stav 1. Zakonu o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16 do 44/22 – dalje: ZR) zaključivši da je tužitelj dokazao da je tuženi izvršio radnje diskriminacije, propisujući različit stepen obrazovanja i različit koeficijent plaće za istu vrstu rada, čime su poštari - operateri diskriminirani u odnosu na operatere, dok tuženi nije uspio

dokazati nepostojanje različitog vrednovanja rada članova tužitelja poštara – operatera u poštanskom prometu, sa završenom KV-III srednja škola, u odnosu na operater u poštanskom prometu, sa završenom SSS-IV srednja škola. Kod toga prvostepeni sud navodi da poštari - operateri radi sve poslove kao i operateri kad rade u uredu, dakle obavljaju rad jednake vrijednosti, a za njihov rad se ne zahtjeva isti stepen stručne spreme niti im je za jednak rad isplaćena jednaka plaća. Stoga prvostepeni sud smatra da je na poštara operatera stavljena veća odgovornost i opseg poslova od onih koje ima prema stepenu traženog obrazovanja i postavljenog koeficijenta za obračun plaće.

Drugostepeni sud je presudom preinačio prvostepenu presudu kojom je usvojen tužbeni zahtjev te je slijedom navedenog tužbeni zahtjev u cijelosti odbijen. Drugostepeni sud u cijelosti je odbio tužbeni zahtjev s obrazloženjem da bez obzira na sličan tekstualni dio opisa navedenih radnih mjesta kod tuženog, samo njihovo vrednovanje kako po stepenu obrazovanja tako i koeficijentu složenosti poslova ne smatra se samim po sebi diskriminatorским. Po stavu drugostepenog suda isto se zasniva na različitosti obima obavljanja poslova, mjestu i načinu izvršavanja rada, a što je uticalo za propisivanje različite stručne spreme, odnosno vrednovanje se zasniva na objektivnoj i razumnoj opravdanosti kojom se ostvaruje legitiman cilj, a u nadležnosti je tuženog da utvrdi koeficijent složenosti poslova i to ne jednostrano nego uz konsultaciju sindikata. Iz tih razloga zaključuje da razlika u visini koeficijenata za isplatu plaća skupina radnika poslodavca neće predstavljati čin diskriminacije, ukoliko postoje različiti zahtjevi u pogledu stručne spreme koju radnik mora ispunjavati za radno mjesto usporednih skupina. Drugostepeni sud nalazi da tužitelj nije učinio vjerovatnim da su radnici tuženog zaposleni na radnom mjestu poštara-operater izloženi diskriminaciji, odnosno da je tuženi povrijedio njihovo pravo na jednako postupanje u odnosu na druge koji pripadaju istoj grupaciji, a što je uvjet za uspjeh za zaštitu od diskriminacije. Osim navedenog drugostepeni sud smatra da je prilikom donošenja navedenog Pravilnika tuženog sindikat konsultovan i nije se usprotivio njegovom donošenju, tako da je ispunjena forma njegovog donošenja.

Međutim, za sada nije prihvatljiv zaključak drugostepenog suda da se predmetno razlikovanje radnog mjesta poštara – operater i radnog mjesta operater zasniva na objektivnoj i razumnoj opravdanosti kojom se ostvaruje legitiman cilj.

Osnovano u reviziji revident prigovara povredi odredaba parničnog postupka kroz navode da je drugostepeni sud u obrazloženja pobijane odluke naveo da prihvata činjenična utvrđenja prvostepenog suda, a da iz daljnjeg obrazloženja zapravo proizilazi da taj sud ne prihvata činjenična utvrđenja prvostepenog suda. Pri tome drugostepeni sud ne daje svoju ocjenu dokaza niti obrazlaže kako je došao do svojih utvrđenja i zaključka o objektivnoj i razumnoj opravdanosti predmetnog normiranja radnih mjesta kod tuženog, što je uzrokovalo povredu odredaba parničnog postupka iz člana 191. stav 4. ZPP-a učinjenu u postupku pred drugostepenim sudom, a posljedično i pogrešnu primjenu materijalnog prava.

U ovoj pravnoj stvari je sporno da li su radnici tuženog koji rade na radnom mjestu poštara – operater u dane kada rade na „šalteru“ i tako izvršavaju svoje poslove radnog mjesta operater diskriminirani od strane tuženog u odnosu na radnike radnog mjesta operater koji cijelo vrijeme rade na „šalteru“ propisujući različit stepen obrazovanja i različit koeficijent plaće za istu vrstu rada.

Prema stanju u spisu, a što nije među strankama sporno za radno mjesto operater u poštanskom prometu potrebna je SSS-IV srednja škola, a za radno mjesto poštara-operater u poštanskom prometu potrebna je KV-III srednja škola. Za radno mjesto operater u poštanskom

prometu koeficijent za obračun plaće je 1,81, dok za radno mjesto poštar-operator u poštanskom prometu koeficijent za obračun plaće je 1,73. Nije ni sporno da kod tuženog postoji određeni broj radnika koji obavljaju i poslove radnog mjesta operater u poštanskom prometu i radnog mjesta poštar-operator u poštanskom prometu na način da određene dane rade na „šalteru“, a određene dane kao dostavljač poštar operater, a kako to i proizilazi i iz iskaza svjedoka M.R. koja obavlja poslove radnog mjesta poštar-operator u poštanskom prometu koja utorkom i četvrtkom radi u poštanskom uredu D. i to od 08:00 do 15:00 u uredu na „šalteru“. Kod tuženog je predviđeno i posebno radno mjesto poštar sa stručnom spremom KV-III i koeficijentom za obračun plaće 1,73. Opis poslova radnog mjesta poštar - operater u poštanskom prometu sadrži sve poslove radnog mjesta operater u poštanskom prometu jer određeni broj radnika tuženog i obavlja sve te poslove u dane kada rade na „šalteru.“

Tužitelj ponavlja i u reviziji tvrdnju da tuženi vrši diskriminaciju radnika koji obavljaju poslove poštar - operater u odnosu na stručnu spremu, jer faktički i na radnom mjestu poštar-operator u poštanskom prometu, kao i na radnom mjestu operater u poštanskom prometu koje obavljaju određene dane, a za koje se traži SSS-IV srednja škola obavljaju poslove istog sadržaja i vrijednosti.

Pitanje plaća kod tuženog regulirano je Pravilnikom o radu, organizacijskoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta od 25.10.2021.godine – dalje: Pravilnik o radu i Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Hrvatske pošte d.o.o. Mostar – dalje: Pravilnik o sistematizaciji.

Prema članu 81. Pravilnika o radu plaća za obavljani rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i povećanje plaće za otežane uvjete rada. Jednakost plaća podrazumijeva da je poslodavac dužan radnicima isplatiti jednake plaće za rad jednake vrijednosti, bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku, spolnu, političku i sindikalnu pripadnost, kao i drugi diskriminatorni temelj. Pod radom jednake vrijednosti podrazumijeva se rad koji zahtjeva isti stepen stručne spreme, istu radnu sposobnost, odgovornost, fizički i intelektualni rad, vještine, uvjete rada i rezultate rada.

Prema članu 83. stav 3. Pravilnika o radu osnovna plaća je proizvod najniže neto satnice prije oporezivanja, broja radnih sati u mjesecu i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje radnik obavlja sukladno ovom Pravilniku.

Prema članu 88. Pravilnika o radu za radna mjesta u Društvu utvrđuju se koeficijenti i to operater 1,81, a poštar operater u poštanskom prometu 1,73 i poštar 1,73.

Prema članu 89. Pravilnika o radu osnovna plaća radnika povećava se za 0,5% za svaku godinu radnog staža, s tim da ukupno povećanje ne može biti veće od 20%.

Poštarama - operaterima u poštanskom prometu kao i operaterima prema stanju u spisa plaća je isplaćivana shodno naprijed navedenom Pravilniku o radu uz različit koeficijent.

Jednakost plaća u ZR uređuje se po dvije osnove i to zabrane diskriminacije član 10. i na osnovu jednakosti plaća član 77.

U smislu odredbe člana 8. stav 1. i 2. ZR zabranjena je direktna i indirektna diskriminacija radnika, s obzirom na spol, spolno opredjeljenje, bračno stanje, porodične obaveze, starost, invalidnost, trudnoću, jezik, vjeru, političko i drugo mišljenje, nacionalnu

pripadnost, socijalno porijeklo, imovino stanje, rođenje, rasu, boju kože, članstvo ili nečlanstvo u političkim strankama i sindikatu, zdravstveni status, ili neko drugo lično svojstvo.

Dakle, diskriminacija je nejednako postupanje odnosno stavljanje osobe u nepovoljan položaj na osnovu određenih karakteristika, a postoji kada se zadovolje elementi postojanja slične ili podudarne grupe odnosno pojedinca, različito tretiranje prema zabranjenim osnovama bez opravdanja (bez legitimnog cilja ili je cilj neprimjeren). Zabrana diskriminacije odnosi se i na davanje prednosti, isključivanje ili pogodovanje radnika na nekoj od tih osnova, odnosno temelja pri isplati plaće. Jednakost vrijednosti rada prosuđuje se prema kriterijima stručne spreme, iste radne sposobnosti, odgovornosti, fizički i intelektualni rad, vještine, uvjeta rada i rezultate rada (čl. 77. st. 2. ZR i čl. 81. Pravilnika o radu).

Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16 - u daljem tekstu: ZZZ) definira je pod kojim se uvjetima različito postupanje može smatrati diskriminacijom. U članu 5. ZZZ utvrđeni su opći uvjeti za opravdanje različitog postupanja, kao i lista konkretnih izuzetaka od zahtjeva jednakog tretmana. Stoga bi u razmatranju svakog pojedinačnog predmeta sud morao utvrditi postojanje elemenata različitog tretmana, a potom i to da li je takvo različito postupanje moglo biti opravdano u skladu sa članom 5. ZZZ. Naš je zakonodavac odlučio utvrditi listu konkretnih izuzetaka koji ipak trebaju zadovoljiti dodatne uslove na strani legitimnosti cilja i proporcionalnosti primijenjenih mjera u odnosu na cilj koji se njima nastoji realizirati. Na ovaj je način ZZZ ostavio široko polje diskrecione ocjene prilikom definiranja dodatnih elemenata opravdanja različitog tretmana.

Naime, tuženi tvrdi da radno mjesto operater u poštanskom prometu je najzastupljenije mjesto kod tuženog sa ukupno 179 zaposlenih radnika, gdje se obavljaju „šalterski poslovi“ i zastupljeno je u svim poštanskim uredima te obuhvaća niz radnih zadataka – usluga koje nudi pošta (prijem poštanskih pošiljki, mjenjačnica, transfer novca, naplata računa, uplaćivanje novca itd.). Za razliku od toga radno mjesto poštar-operater u poštanskom prometu je posebno radno mjesto formirano za manje poštanske urede, posebno područne pošte u manjim mjestima (gdje tuženi ima zakonsku obavezu da izvršava usluge dostave poštanskih pošiljki) gdje ne postoji puni obim posla za radno mjesto operater i ne postoje određene usluge za koje je potrebno složenije znanje i stručna sprema (posebno mjenjačnica, transfer novca i dr.) gdje je obim poslova na šalteru mnogo manji. U manjim mjestima i poštanskim uredima formirano je ovo radno mjesto gdje sami radnici izvršitelji veći dio vremena obavljaju poslove dostave pošiljki. Dakle, kod normiranja ova dva radna mjesta tuženi smatra da je ista razgraničio iz objektivnih i sistemski naznačenih razloga. Na navedene okolnosti saslušani su svjedoci M. R., T.B. i M.G.

Iz obrazloženja drugostepene presude bi se dalo zaključiti da je tuženi dokazao postojanje legitimnog cilja i proporcionalnosti između preuzetih mjera i cilja kojeg je želio postići.

S pravom tužitelj tvrdi da takvo obrazloženje pobijane presude nije jasno jer su u obrazloženju izostali razlozi zbog kojih drugostepeni sud smatra da je u konkretnom slučaju ostvaren legitimni cilj.

U obrazloženju drugostepene presude nedostaju razlozi o tome na temelju čega je drugostepeni sud, suprotno prvostepenom sudu, utvrdio činjenice da je ostvaren legitiman cilj različitog vrednovanja predmetnih radnih mjesta, odnosno da je različito postupanje zasnovano na objektivnoj i razumnoj opravdanosti. Dakle, u presudi drugostepenog suda nema razloga o

tome koliko ima radnih mjesta poštar – operater, da li je radno mjesto poštar-operater u poštanskom prometu posebno radno mjesto formirano za manje poštanske urede, odnosno posebno područne pošte u manjim mjestima, gdje ne postoji puni obim posla za radno mjesto operater i ne postoje određene usluge za koje je potrebno složenije znanje i stručna sprema (posebno mjenjačnica, transfer novca i dr.) i gdje je obim poslova na šalteru mnogo manji. Osim navedenog u drugostepenoj presudi nema razloga o tome koji iznos plaće prima operater, a koji iznos prima poštar – operater u dane kada obavlja poslove operatera.

Budući da su u presudi drugostepenog suda navedeni nedostatni i nejasni razlozi o tome da li se predmetno razlikovanje radnog mjesta poštar – operater i radnog mjesta operater zasniva na objektivnoj i razumnoj opravdanosti kojom se ostvaruje legitiman cilj u tom dijelu je počinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 191. stav 4. ZPP jer odluku nije moguće ispitati.

Iz prethodno navedenog, kao i iz utvrđenja prvostepenog suda da je tužitelj dokazao vjerovatnost postojanja diskriminacije propisujući različit stepen obrazovanja i različit koeficijent plaće za istu vrstu rada, a drugostepeni sud smatra da tužitelj nije učinio vjerovatnim diskriminaciju odnosno nije utvrdio postojanje elemenata različitog tretmana, a prethodno se bavio pitanjem opravdanja različitog tretmana proizilazi da su izneseni razlozi drugostepenog suda o odlučnim činjenicama međusobno protivrječni.

Nadalje, nije ni jasan zaključak drugostepenog suda da li se konkretnom slučaju radi o nejednakom postupanju s obzirom na različitu školsku spremu ili obim poslova, a imajući u vidu da u ovoj pravnoj stvari tužitelj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnji da rad radnog mjesta operater mogu i obavljaju (nekoliko dana u sedmici) i radnici zaposleni na radnom mjestu poštar – operater (koji imaju nižu stručnu spremu od operatera) tako da je u pitanju rad jednake vrijednosti, a da je propisana različita stručna sprema (uz različitu plaću) i da to predstavlja diskriminatorni osnov.

Uz navedeno, ovaj sud ukazuje i na to da je pogrešno pravno shvaćanje drugostepenog suda kako bi izostanak protivljenja u fazi konsultiranja nekoj odredbi Pravilnika o radu od strane sindikata imalo za posljedicu da je ispunjena forma njegovog donošenja. Naime, kako to ispravno navodi tužitelj u reviziji, s obzirom na to da ne postoji odredba materijalnog prava koja bi opravdavala ovakav zaključak, tužitelj nije bio dužan da se protivi donošenju Pravilnika o radu tuženog jer to ne proizilazi ni iz odredbe člana 118. stav 4. ZR.

Jedan od elemenata prava na pravično suđenje je i pravo na obrazloženu sudsku odluku, što podrazumijeva obavezu suda da navede jasne, dovoljne i razumljive razloge na kojim je odluka zasnovana, čime se daje garancija stranci da je sud razmotrio njene navode i dokaze koje je istakla u postupku i da se takva odluka može ispitati po pravnom lijeku. Po ocjeni ovoga suda, drugostepeni sud nije razmotrio činjenične navode i pravne argumente tužitelja (sada revidenta), tako da obrazloženje drugostepene presude ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama koje su mu poslužile kao stvarni i pravni osnov za donošenje pobijane odluke. Obrazloženje drugostepene presude po svom sadržaju ne odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP, pa se prigovor povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 8., 231. i 191. stav 4. ZPP ukazuje osnovanim.

Iz naprijed navedenih razloga s obzirom na prirodu povrede primjenom odredbe člana 249. stav 1. ZPP valjalo odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će po potrebi zakazati raspravu i na istoj ponovo izvesti već izvedene dokaze i na taj način otkloniti ukazanu povredu odredaba parničnog postupka, te nakon toga donijeti novu i na zakonu zasnovanu odluku za koju će dati potpune činjenične i pravne razloge.

Odluka o troškovima revizijskog postupka ostavljena je za konačnu odluku pozivom na odredbu člana 397. stav 3. ZPP.

Predsjednica vijeća
Emina Hulusija,s.r.